

cc:
UU

15 maj 2012

Bästa Gunilla Carlsson,

Vi har förstått att regeringen kommer att ta fram en ny "biståndspolitisk plattform". Vi välkomnar en process som samlar erfarenheter och reformerar det svenska utvecklingsarbetet och vill delge dig några idéer om hur vi kan bidra till ett gott resultat för arbetet. Utgångspunkten måste vara att förbättra biståndet utifrån mottagarnas behov och öka fattiga människors makt.

Vi har med intresse noterat din ambition att öppna upp biståndet med en vällovlig transparensgaranti. Vi noterar att Open Government Initiative utlovar öppenhet inte bara när det gäller redovisning av hur pengar använts utan hela kedjan, inklusive beslut om politikens inriktning.

Vi hoppas därför på att en tydlig transparent tidtabell och plan för hur regeringen planerar att genomföra processen presenteras. Vi önskar komma in i ett tidigt skede för att kunna bidra konstruktivt på bästa sätt. Ambitionen om öppenhet måste också omfatta arbetsprocessen med att ta fram den biståndspolitiska plattformen i samråd med de olika aktörer som finns inom utvecklingsarbetet.

Vi är övertygade om att vi, med våra globala nätverk och kontakter i utvecklingsländerna, akademisk forskning och andra organisationer i civilsamhället har lärdomar och erfarenheter att bidra med. Öppenhet måste handla om mer än om redovisning av biståndets utgifter.

I en ny biståndspolitisk plattform ser vi några viktiga principer och grundläggande utgångspunkter som vi önskar delge redan nu;

1. Biståndet behöver långsiktighet och förutsägbarhet

Den globala utvecklingen går fort. Nya omständigheter som t.ex. finansiella krisen och klimatförändringarna påverkar de utmaningar som biståndet vill åtgärda. Det är därför viktigt att en ny biståndspolitisk plattform gör en omvärldsanalys som är framåtsyftande för kommande årtionden.

Bistånd och utvecklingsarbete är svårt och behöver långsiktighet och förutsägbarhet. I flera frågor har beslut och besked tillkommit snabbt och skapat planeringsproblem. Det gäller bl.a. landfokuseringen, besked om upphörande av budgetstöd och nya mallar för samarbetsstrategier som lett till att många processer stoppats. Detta skapar en ryckighet och planeringsproblem för biståndets olika aktörer, inte minst för mottagarna. Vi hoppas att en ny biståndsstrategi som tydliggör målhierarkier ska ge större långsiktighet och förutsägbarhet i biståndet. Biståndets resultat måste ses på lång sikt.

2. Resultatagendan måste utgå från lärdomar och överenskommelser i Paris, Accra och Busan

Erfarenheter och forskning av biståndet har lett till konstateranden som återspeglas i Paris/Accra/Busan- om vikten att biståndet utgår från mottagarländernas egna planer och prioriteringar. Det är viktigt att svenskt bistånd bidrar till att stärka ett brett demokratiskt ägarskap som ger medborgarna möjlighet att ställa beslutsfattare till svars. Möjlighet till ansvarsutkrävande gäller för såväl givarländer som mottagarländer i enlighet med de överenskommelser som Sverige undertecknat.

En resultatagenda som öronmärker ”svenska resultat” från nationella planer riskerar att ge skadliga incitament. Om detta ska vara styrande för finansiering riskerar det leda till att mottagarländerna anpassar sig till givarnas önskemål. Det finns en risk att det leder till att man gör populära, enkla, kortsiktiga, mätbara saker som enkelt kan rapporteras.

Investeringar i kapacitet för de samhällsliga institutioner som står för ansvarsutkrävande är centralt: demokratiutbildning för lokala politiker, kapacitetsutveckling av ledamöter i nationella parlament och tjänstemännen på revisions- statistik-, eller lantmäterimyndigheter och utbildning i mänskliga rättigheter för kvinnor, människor med funktionsnedsättningar eller ursprungsbefolkningar är exempel på insatser svåra att mäta på kort sikt. Men det är insatser som krävs för långsiktig och hållbar utveckling som utgår från de fattiga människornas behov.

Det är viktigt med resultat i biståndet. Som folkrörelser som arbetar med bistånd har det varit självklart för oss under lång tid. Men resultaten – den långsiktiga effekten - måste utgå från fattiga och utsatta människor i mottagarländerna och de ska mätas långsiktigt. Den omfattande utvärderingen av det svenska stödet till Vietnam visar att förtroendefulla relationer är en av framgångsfaktorerna i utvecklingssamarbetet. Den OECD/DAC-ledda processen för biståndets kvalitet visar att kärnstöd och en öppen dialog om mål och metoder är förutsättningen för hållbara resultat.

3. Biståndets styrning måste utgå från utvärderingar och forskning

Forskning kring bistånd och utveckling är viktigt och en dialog kring biståndet bör utgå från fakta och forskning. I vårt arbete finns fortsatt kunskapsgap och vi identifierar med våra partnerorganisationer forskningsbehov inom ett flertal områden.

Sverige har med sitt goda anseende i internationella utvärderingar en möjlighet att vara det land som kliver fram och leder utvecklingen av en kunskapsbaserad utvecklingspolitik. I processen för den nya biståndspolitiska plattformen bör regeringen söka samarbete med de universitet, högskolor och institut som under årtionden följt det svenska och internationella utvecklingssamarbetet.

4. Holistiska perspektiv med demokrati och mänskliga rättigheter i centrum

En ny biståndspolitisk plattform bör ha ett holistiskt perspektiv. Den övergripande frågan är hur biståndet kan stärka utveckling i fattiga länder från ett bredare perspektiv. Det handlar om att definiera statens, det civila samhällets och den privata sektorns olika roller. Utifrån detta kan man formulera biståndets mervärde.

För oss är det biståndet en demokratiinsats. För det civila samhället handlar det om att vara röstbärande, blottlägga maktfullkomlighet och verka för en samstämmighet mellan politikens olika områden med utgångspunkt i mänskliga rättigheter– både i mottagarländer och i Sverige. I många länder minskar utrymmet för det civila samhället. Här ser vi stora utmaningar och utvecklingsmöjligheter för biståndet i framtiden. Vi vill betona folkrörelsernas mervärde i kunskap och i opinionsbildning i Sverige.

Varje människa unika värde och förmåga att skapa sin framtid utifrån sina förutsättningar är förhållningsätt biståndet bör vila på.

5. Biståndsstrategin måste vara relevant i förhållande till PGU och samstämmighet

Biståndspolitikerna måste vara del av en samlad politik för global utveckling med samstämmighet som mål. Målkonflikter behöver tydliggöras och hanteras utifrån rättighetsperspektivet och fattigdomsperspektivet. Vi vill påminna om riksdagens utlåtande i samband med beslutet om PGU där man uppmanade enskilda organisationer att vara opinionsbildare i frågor om svensk samstämmighet. Diskussionen om vapenexport till länder med omfattande brott mot mänskliga rättigheter har verkligen aktualiserat frågan om samstämmighet.

Med vänliga hälsningar,

Lena Ag, generalsekreterare Kvinna till Kvinna
Elisabeth Dahlin, generalsekreterare Rädda Barnen
Bo Forsberg, generalsekreterare Diakonia
Lotta Hedström, ordförande, Svenska Afghanistankommittén
Roland Håkansson, ordförande SHIA
Annika Jacobson, tf. generalsekreterare, ActionAid
Niclas Lindgren, direktor PMU
Erik Lysén, internationell chef Svenska kyrkan
Eva Christina Nilsson, generalsekreterare Svenska missionsrådet
Jens Orback, generalsekreterare Olof Palmes Internationella Center
Annica Sohlström, generalsekreterare Forum Syd
Christer Wälivaara, kanslichef LO-TCO biståndsnämnd

